

Zelfstandigenwet

Reactie op consultatie

Vraag 1 van 4

Wilt u reageren op de Zelfstandigenwet? Dan kunt u hier uw reactie geven. U kunt dat doen door een bericht achter te laten of door een document te uploaden.

Uw reactie

1. Certificering via Toetsingscommissie of geaccrediteerde instanties
Een zelfstandige kan op vrijwillige basis een bindende toetsing aanvragen bij:

de centrale Toetsingscommissie zoals voorgesteld in de Zelfstandigenwet;

of bij een erkende derde partij (bijvoorbeeld via brancheorganisaties of gecertificeerde administratiekantoren), onder toezicht van een overheidsinstantie (bijv. SZW of KvK).

Deze toets levert een tijdelijk geldig certificaat op (bijv. 2 jaar), waarin staat dat de betrokkene aan de Zelfstandigentoets én Werkrelatietoets voldoet voor een specifieke of generieke opdrachtvorm.

2. Inhoud van het certificaat

Naam en KvK-nummer van de zelfstandige.

Beoordeling van de vijf zelfstandigencriteria:

Voldoet / Voldoet niet (met motivering).

Datum van afgifte en geldigheidsstermijn.

Toepassingsgebied (algemeen of per sector / opdrachttype).

Bindende status voor Belastingdienst en Inspectie SZW zolang omstandigheden niet veranderen.

3. Gevolgen voor opdrachtgevers

Een opdrachtgever mag op een certificaat vertrouwen mits: de feitelijke omstandigheden niet wezenlijk afwijken van de beoordeelde situatie;

het certificaat nog geldig is op moment van aanvang van de opdracht.
Indien aan deze voorwaarden is voldaan:
Geen boetes of naheffingen voor de opdrachtgever bij latere discussies over schijnzelfstandigheid.
Zekerheid vooraf voor budgettering, juridische risico's en contractvorming.

4. Uitvoering en controle

De Toetsingscommissie werkt met een gestandaardiseerd beoordelingskader (op basis van de wet).
Er is een openbaar register van certificaathouders, toegankelijk voor opdrachtgevers.
Bij twijfel over geldigheid of misbruik kan de certificering worden geschorst of ingetrokken.
Handhavingsinstanties zijn gebonden aan de uitslag, zolang geen fraude of evidente onjuistheid wordt vastgesteld.

5. Voordelen van dit model

Stakeholder Voordeel

Zelfstandige Zekerheid vooraf, meer kans op opdrachten, statusbevestiging

Opdrachtgever Risicobeperking, juridische duidelijkheid, minder administratieve last

Overheid Gerichte handhaving, bestrijding schijnzelfstandigheid zonder overregulering

Markt Professionalisering, transparantie, gelijk speelveld

Vraag 2 van 4

Wat is volgens u een goede toetsbare invulling van de vijf criteria uit de zelfstandigentoets?

Uw reactie

1. Werken voor eigen rekening en risico

Toetsbare invulling:

De zelfstandige ontvangt geen loondoorbetaling bij ziekte of vakantie.

De zelfstandige draagt zelf het risico bij wanbetaling of faillissement van de opdrachtgever.

De zelfstandige is aansprakelijk voor fouten in het werk of product via een beroeps- of bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering.

De zelfstandige maakt zelf investeringen in materiaal, gereedschap, marketing, of opleiding.

Bewijsstukken:

Geen arbeidsovereenkomst of loonstrook.

Facturen in eigen naam en op eigen risico verzonden.

Aansprakelijkheidsverzekering op naam van de zelfstandige.

2. Een deugdelijke administratie voeren

Toetsbare invulling:

Er is een btw-administratie en jaarrekening of inkomstenbelastingaangifte.

Er worden facturen met KvK- en btw-nummer uitgereikt.

Urenregistratie en projectadministratie zijn inzichtelijk.

Bewijsstukken:

Inzage in boekhouding.

Jaarcijfers of aangiften inkomstenbelasting.

Facturen, contracten en projectdossiers.

3. Zich gedragen als zelfstandig ondernemer in het economisch verkeer

Toetsbare invulling:

De zelfstandige werft actief klanten/opdrachten (acquisitie, netwerken).

De zelfstandige treedt op onder een handelsnaam of merk.

Er is een zakelijke bankrekening.

Bewijsstukken:

KvK-inschrijving.

Acquisitie dossier, LinkedIn.
Portfolio of website.
Inzage in zakelijke bankrekening.

4. Adequate voorziening getroffen tegen arbeidsongeschiktheid
Toetsbare invulling:

De zelfstandige heeft één van de volgende:
Een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV).
Aansluiting bij een broodfonds of schenkring.
Eigen vermogen/reservefonds met aantoonbare buffer (bijv. >6 maanden minimale inkomensbehoefte).
Bewijsstukken:

Polis AOV.
Lidmaatschapsbewijs broodfonds.
Bankafschriften of vermogensopstelling.

5. Proportionele bijdrage voor een voorziening bij pensionering
Toetsbare invulling:

De zelfstandige stort jaarlijks een substantieel bedrag (bijv. 5–10% van de winst) in:
een lijfrenteproduct of pensioenverzekering.
een pensioenrekening (zoals een ZZP-pensioen).
een eigen beleggingsrekening als oudedagsvoorziening.
Bewijsstukken:

Jaaroverzicht lijfrente/pensioenproduct.
Bankafschrift van jaarlijkse storting.
Aangifte IB met Oudedagsreserve of lijfrentepremieaftrek.

Vraag 3 van 4

Wat is volgens u een goede toetsbare invulling van de vier criteria uit de werkrelatietoets?

Uw reactie

1. Vrijheid van organisatie van werk

Toetsbare invulling:

De zelfstandige bepaalt zelf hoe het werk wordt uitgevoerd. Er is géén inhoudelijke instructie of detailsturing door de opdrachtgever over:

de aanpak;

het gebruik van middelen/methoden;

de volgorde van werkzaamheden.

Bewijsstukken of indicaties:

Contract bepaalt enkel resultaat/doel, niet de werkwijze.

Geen interne handboeken/protocolen van de opdrachtgever verplicht opgelegd.

Correspondentie waaruit blijkt dat zelfstandige eigen keuzes maakt in aanpak.

Vergelijking met vaste medewerkers: zelfstandige wijkt duidelijk af in werkvorm.

2. Vrijheid van organisatie van werktijd

Toetsbare invulling:

De zelfstandige bepaalt zelf wanneer hij of zij werkt. Er is geen verplichting tot werken op vaste tijden, behalve wanneer dat inherent is aan de aard van de opdracht (zoals bij evenementen of zorg).

Bewijsstukken of indicaties:

Geen verplichting om dagelijks op een bepaalde tijd te starten.

Geen aanwezigheidsplicht op kantoor tenzij projectmatig overeengekomen.

Werk wordt opgeleverd binnen afgesproken termijn, zonder dagelijkse tijdscontrole.

Agenda/uurregistratie die flexibiliteit toont.

3. Geen sprake van hiërarchische controle

Toetsbare invulling:

De zelfstandige staat niet onder gezag van een leidinggevende. Er is geen beoordeling, instructie of sturing die vergelijkbaar is met die van werknemers.

Bewijsstukken of indicaties:

Geen functionerings- of beoordelingsgesprekken.

Geen verplichting tot deelname aan interne werkoverleggen.

Geen dagelijkse aansturing door een teamleider of manager.

Contract of opdrachtbevestiging waarin expliciet staat dat de zelfstandige autonoom opereert.

4. Partijen hebben de intentie om anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst samen te werken

Toetsbare invulling:

Beide partijen hebben bewust gekozen voor een zelfstandige relatie, niet voor een dienstverband. Deze intentie moet blijken uit de afspraken en feitelijk gedrag.

Bewijsstukken of indicaties:

Schriftelijke overeenkomst van opdracht (geen arbeidsovereenkomst).

Facturatie in plaats van loonstroken.

Geen toepassing van cao's, vakantiedagen of doorbetaling bij ziekte.

Partijen bevestigen in correspondentie dat het gaat om een opdrachtovereenkomst.

Vraag 4 van 4

Acht u het noodzakelijk en/of wenselijk om een extra wetsartikel op te nemen voor het geval een zelfstandig werkende niet (volledig) voldoet aan de criteria in het nieuw voorgestelde lid 2 van BW 7:610?

Zo ja, hoe zou de vormgeving van een dergelijk derde lid er volgens u dan uit moeten zien?

Zo nee, moet in een dergelijke situatie dan holistisch gekeken worden naar de criteria uit het tweede lid of biedt het huidige wettelijk kader voldoende houvast voor een dergelijke situatie?

Uw reactie

Ja, het opnemen van een extra wetsartikel of lid (bijvoorbeeld lid 3 in art. 7:610 BW) lijkt zowel noodzakelijk als wenselijk, mits zorgvuldig vormgegeven. Hieronder licht ik toe waarom dit nodig is, en geef ik een concreet voorstel voor de vormgeving van zo'n derde lid.

Lid 3 (nieuw):

Indien de werkrelatie niet volledig voldoet aan de voorwaarden van het tweede lid, wordt aan de hand van een holistische beoordeling van alle relevante feiten en omstandigheden, waaronder de mate van economische zelfstandigheid en organisatorische inbedding, vastgesteld of sprake is van een arbeidsovereenkomst in de zin van lid 1. Daarbij kan mede acht worden geslagen op de intentie van partijen en de mate van eigen verantwoordelijkheid in het economisch verkeer. Toelichting op deze formulering

"Niet volledig voldoet" – vangt situaties op waarin iemand bijvoorbeeld vier van de vijf zelfstandigencriteria haalt, of één werkrelatiecriterium marginaal mist.

"Holistische beoordeling" – sluit aan bij de bestaande jurisprudentie van de Hoge Raad (zoals X/Gemeente Amsterdam, 2020), waarin de feitelijke uitvoering van de werkrelatie leidend is.

"Mate van economische zelfstandigheid" en "organisatorische inbedding" – deze begrippen zijn al gangbaar in het arbeidsrecht.

"Intentie van partijen" – erkent het belang van contractuele autonomie, maar relateert het indien de feiten anders uitwijzen.